

Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR)

**Protokoll nr 2 fört vid kommunstyrelsens pensionärsråd sammanträde
tisdagen den 12 februari 2013 kl. 10.00-12.03**

Justerat den 19 februari 2013

Lars Wettergren
Ordförande

Eva Sahlin
Vice ordförande

Närvarande:

Ordförande
Vice ordförande

Lars Wettergren (PRO)
Eva Sahlin (SPF)

Ledamöter

Ingrid Ollas (PRO)
Per Hansson (PRO)
Evy Ahlqvist (PRO)
Johnny Dahlin (SPF)
Mats Danielson (SPF)
Karin Wilborg (SPF)
Barbro Ottosson (SKPF)

Ersättare

Kurt Blank (PRO)
Donald Monvall (PRO)
Eva Birgitta Jacobsson (PRO)
Harry Wikner (PRO)
Kjerstin Genell Andrén (SPF)
Olle Eriksson (SPF)
Evy Johansson (SPF)
Anders Rehnström (SKPF)

Förhinder: ersättaren Lena Hedqvist (SPF) och adjungerade Matti J. Korhonen (IKINUORET)

Tjänstgörande ersättare: alla ledamöter är närvarande

Närvarande tjänstemän:

Direktören Eva Frunk Lind, avdelningscheferna Karin Ekdahl Wästberg, Ann-Marie Ståhl och Raili Karlsson, samt nämndsekreteraren Barbara Ahlmark. I mötet deltar under pkt 2 Ted Ekman och Henrik Svenonius, strateger från förnyelseavdelningen på stadsledningskontoret (SLK), upphandlingsenheten. Under pkt 3 deltar i mötet konsulter Frida Saarinen och Birgitta Ljungdal från SWECO EuroFutures AB.

1. Genomgång av närvaro

Sekreteraren noterar närvaro.

Ordföranden välkomnar inbjudna gäster.

2. Diskussion med Ted Ekman och Henrik Svenonius från SLK:s upphandlingsenhet

Inbjudna strategerna och KPR presenterar sig för varandra och ordförande Lars Wettergren inleder diskussionen.

KPR återoppar sina yttranden i centralupphandlingsärenden från sammanträden den 9 oktober 2012 och den 15 januari 2013.

- 2 a/ Det ena yttrandet berör § 12 Anmälan av stadsledningskontorets förslag till förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till kundval hemtjänst (dnr 080301-206/2012) och lyder:

”KPR har vid flera tillfällen begärt/erbjudit stadsledningskontoret medverkan vid utarbetande av upphandlingsunderlag för vård och omsorgsboende och kravspecifikationer inför certifiering av utförare av hemtjänst. Det är ett steg i rätt riktning att KPR nu får ge synpunkter till kommunledningen i dessa viktiga frågor som berör så många äldre i staden. Rådet har tidigare begärt att få ingå i själva utformandet av det nu föreliggande förslaget.

KPR förutsätter att den enskilde vid sitt val av utförare ges en tydlig och rättvis presentation av vad ett val av ett kommunalt utförande innebär. Annars innebär valfrihetsmodellen endast en privatisering av hemtjänsten.

En viktig uppgift för staden är vidare att ingående följa upp de många (för närvarande 140) utförarnas verksamhet och vid behov gå in med korrigeringar både vad avser företagets ekonomiska göranden samt vid tvivelaktig kvalitet.

Det är en nödvändig uppgift som kommer att kräva omfattande insatser från staden för att säkra att de äldre kan garanteras en acceptabel och trygg vård och omsorg. KPR har följt verksamheten under många år och vill framlägga sina synpunkter på vad som skall ingå i ett upphandlingsunderlag av vård- och omsorgsboende, men även hemtjänst i tillämpliga delar. Av detta följer inte att all verksamhet skall upphandlas utan en stor del bör drivas av kommunen.

1. Utförarna skall använda tillsvidare anställd personal av alla kategorier, ej timanställda.

2. All personal skall ha adekvat utbildning och vara lämpliga för sina uppgifter.

3. Personaldimensioneringen skall utgå från SOS föreskrifter och Äldrecentrums utredning; krav skall ställas på att det finns tillräckligt många heltidsanställda på varje arbetspass.

4. Den paramedicinska personalen utökas så att de förutom instruktion av vårdpersonalen också arbetar med de boende för att bibehålla eller förbättra ADL.

5. Vårdtyngden definieras i upphandlingen och läggs till grund för betalningen. Biståndshandläggarna får ej underskatta vårdbehovet för att minska stadsdelens kostnader.

6. Regler och tider fastställs för när vårdplaner, ändringar i vårdplaner, annan dokumentation och rapporter skall vara upprättade. Hur och när rapporteras avvikelser och fastställs ekonomiska konsekvenser vid avvikelse.

7. För att vårdval skall kunna göras, måste all journalföring göras i ett system som följer den enskilde (eller i fullt kompatibla system).

8. Stadsdelsnämndens insyn garanteras genom kvartalsvisa rapporter från företagens och kommunens MAS:ar. Akuta händelser rapporteras direkt. Stadsdelsnämnden kan därefter ge stadsdelsförvaltningen uppdrag om fortsatt utredning och krav på ekonomisk kompensation.

9. Personal hos utförare skall ges samma meddelarfrihet som motsvarande personal vid kommunal verksamhet.

10. Delar av upphandlingsunderlaget införs i genomförandeplanen och omsorgsdagboken, så att mottagaren eller anhörig tydligt kan se stadens krav.

11. Kommunala utförare ska även kunna erbjuda tilläggstjänster.”

2 b/ Det andra yttrandet berör kommunstyrelsens remiss av Centralupphandling för vård- och omsorgsboenden 2013 (Kattrumpstullen, Linnégården och S:t Erik), (dnr 0401-433/2012) och lyder:

”Upphandlingen av vård- och omsorgsboenden centraliseras för såväl entreprenör- som beställarsidan och riskerar att urholka demokratin.

Det finns anledning att ge ett formaliserat inflytande för stadsdelsnämnderna på upphandling av vård- och omsorgsboendena. KPR önskar få ett tidigare inflytande i stadsledningskontorets arbete för att redan i upphandlingsunderlagen ta tillvara de äldres intresse.”

Ted Ekman och Henrik Svenonius informerar om regler som gäller för stadens centrala upphandlingar.

KPR framför att kommunstyrelsens pensionärsråd borde ha ingått i samtliga arbetsgrupper som bildas på SLK för att bereda centralupphandlingar och ta fram kraven. KPR är ju kommunstyrelsens rådgivande organ och SLK är kommunstyrelsen förvaltning, därför bör SLK inbjuda KPR till det upphandlingsförberedande arbete.

Ted Ekman och Henrik Svenonius svarar att KPR har en rådgivande funktion gentemot kommunstyrelsen och äldre- och vårdnämnden och har rätten att kunna yttra sig

över tjänsteutlåtanden och förslag som tjänstemän på SLK och på äldreförvaltningen överlämnar för beslut i äldrenämnden och i kommunstyrelsen. Förnyelseavdelningen tar med sig förslaget om en samarbetsgrupp och återkommer senare med mer information.

KPR undrar varför ställs inte några krav på kollektiva avtal hos anbudsgivare? Ted Ekman och Henrik Svenonius förklarar att man är skyldig att följa gällande EU-regelverk som förbjuder särkrav vid förfrågningsunderlag som kan begränsa den fria konkurrensen.

KPR undrar varför ställs inte krav på avtalade arbetstimmar i arbetstidsavtal? Ted Ekman och Henrik Svenonius svarar att det är tillåtet att ta sociala hänsyn och arbetsmiljö vid utformning av krav.

KPR framför att antalet privata utförare ökar hela tiden och uppgår till ca 140 i staden så att detta leder till att det är för de flesta äldre svårt att jämföra och göra ett bra val bland så många entreprenörer.

Ordföranden Lars Wettergren tackar för bra diskussion.

3. Presentation av SWECO EuroFutures AB rapport: "Framskrivning av äldreomsorgsbehovet 2013-2040"

Frida Saarinen och Birgitta Ljundal från SWECO presenterade rapporten och svarade på rådets frågor.

Rådet tackar för presentationen.

4. Val av justerare

Vice ordföranden Eva Sahlin utses att tillsammans med ordföranden Lars Wettergren justera dagens protokoll.

5. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordningen

Anmäls flera övriga frågor till pkt 13 och rådet fastställer därefter dagordningen.

6. Anmälan av protokollsjustering KPR: 1/2013-01-15

Rådet lägger anmälan med godkännande till handlingarna

7. Anmälan av protokollsjustering ÄN 1/2013-01-22

Anmälan läggs till handlingarna.

8. Genomgång av ärenden till äldrenämnden den 19 februari 2013

§ 7 Verksamhetsberättelse för äldrenämnden för år 2012

Dnr 105-30/2013

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner verksamhetsberättelse för år 2012 som redovisar ett överskott om 0,1 mnkr. Skillnaden hänförs till viss osäkerhet i prognosen kring kostnaderna för Stockholms Trygghetsjours övertagande av stadsdelsnämndernas befintliga larmavtal. Verksamhetsberättelsen med årsbokslut utgör en del av den löpande uppföljningen som kommunstyrelsen har ansvar för. Bokslutet baseras på ekonomiskt utfall per den 31 december 2012. Uppföljningen bygger huvudsakligen på avvikelser mot budget samt verksamheternas måluppfyllelse som redovisas och kommenteras.

KPR tog del av ärendet, anser ärendet välskrivet och lägger det till handlingarna.

§ 8 Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling, remiss från kommunstyrelsen

Dnr 201-75/2013

Kommunfullmäktige har i budget för 2012 beslutat att staden ska höja ambitionen när det gäller matavfallsinsamling i syfte att öka tillgången av biogas i regionen. Stadsledningskontoret har tillsammans med Stockholms Stadshus AB arbetat fram en handlingsplan. Handlingsplanen föreslår åtgärder för att möta kommunfullmäktiges uppdrag. Den föreslår åtgärder och mål, både inom taxekollektivet och stadens egna verksamheter. Målet är att 40 procent av det tillgängliga avfallet ska samlas in till 2015 och 50 procent in till 2018. Äldreförvaltningen fäster uppmärksamhet vid att i framtida upphandlingar kan krav komma att ställas på de upphandlade verksamheterna att samla in matavfall. Därutöver kan det komma att bli aktuellt att kompetensutveckla personal inom hemtjänsten för att bistå äldre med insamling av matavfall.

KPR tog del av ärendet och lägger det till handlingarna.

§ 9 Ansökan om stimulansbidrag från Socialstyrelsen, Omvårdnadslyftet dnr 6452/2011

Dnr 108-35/2013

Omvårdnadslyftet är en regeringsstött satsning som syftar till att stimulera de olika huvudmännens arbete med att stärka kompetensen inom äldreomsorgen, omsorgen om funktionshindrade samt att ge medarbetarna möjlighet att växa i sina yrkesroller. Statsbidraget får användas för utbildning som höjer den grundläggande kompetensen samt den kompetens som behövs för specialiserade uppgifter. Omvårdnadslyftet pågår under åren 2011-2014 och Socialstyrelsen förbereder, administrerar och följer upp insatserna. Huvudmålet är att höja omsorgspersonalens kompetens och därmed höja kvaliteten. Under 2013 ska totalt 293,5 miljoner kronor fördelas och Stockholms stad har möjlighet att ansöka om 22 870 855 kronor. Äldreförvaltningen har i år ansökt om stimulansbidrag, Omvårdnadslyftet, som samtliga utförare av äldreomsorg i staden har möjlighet att ta del av.

KPR tog del av ärendet och lägger det till handlingarna.

§ 12 Svar på skrivelse från ledamoten Torun Boucher (V) om korttidsboende under bostadsanpassning

Dnr 0112-434/2012

I en skrivelse till äldre nämnden önskar Torun Boucher (V) få en redogörelse om stadens möjligheter att vara behjälplig med ett tillfälligt boende och hur stadens riktlinjer för korttidsboende ser ut.

Äldreförvaltningen föreslår att äldre nämnden besvarar skrivelsen med tjänsteutlåtandet och tar upp att när en bostadsanpassning har beviljats av staden gjordes en bedömning av badrummet inte är tillgängligt för den enskilde och en vistelse på korttidsboende, under tiden en bostadsanpassning görs i den ordinarie bostaden, är i linje med riktlinjerna för korttidsboende och att det är en väl använd förebyggande insats.

KPR tog del av ärendet och lägger det till handlingarna.

§ 14 Anmälan av rapporten från SWECO EuroFutures AB "Framskrivning av äldreomsorgsbehovet perioden 2013-2040"

Dnr 503-66/2013

Sweco Euro Futures AB(Sweco) har i uppdrag av äldreförvaltningen tagit fram en prognos över äldreomsorgsbehovet för staden och dess 14 stadsdelsförvaltningar. Bakom prognosen ligger en prognos av befolkningen, antaganden om förändring av hälsan och därmed en förändrad konsumtion av äldreomsorg.

KPR tog del av ärendet och lämnar följande yttrande:

"Ett ärende som berör äldreomsorgens framtid som denna anmälan borde ha haft längre inläsningstid för att man ska kunna ta del av andra liknande studier i jämförande syfte.

Rapporten visar att anhöriga (oftast kvinnor) kommer att få ta ett större ansvar för äldreomsorgen och att kostnaderna under de närmaste 4-5 åren kan minska samt att det inte behövs så många platser i äldreboenden av olika typer.

I rapporten saknas en sammanställning av hur många platser som finns och hur de används. Författarna använder begreppet "omsorgstagare" som inkluderar både "boende" och "hemtjänst". Därmed förvirras omfattningen av äldreomsorgen och dess kostnadsbild.

Vidare används begreppet "medellivslängd" för att visa hur mycket längre befolkningen lever. Ett bättre mått på personers levnad efter 65 år är "återstående livslängd efter 65 år".

Det hade varit intressant med en genomgång av hur dödligheten varierar i pensionärsgruppen med stadsdel, utbildning och inkomst. Materialet finns säkert i primärmaterialet men har inte redovisats särskilt.

Om en statistik ska ligga till grund för framtida äldreomsorg, måste grupperna hållas isär i hela undersökningen.

- A. De som har hemhjälp. Upp till 1,5 timmar per vecka
- B. De som har mellannivån. Upp till 4,5 timmar per dygn
- C. De som har mera hemhjälp. Mera än 4,5 timmar per dygn
- D. De dementa
- E. De skräpliga
- F. De som i princip får terminalvård, då deras behov inte klaras av i hemmet.

De tre sista grupperna är de som vistas på vård- och omsorgsboenden.

Det krävs mer genomträngande analys om hur olika äldresjukdomarna utvecklas. Hur utvecklas demenssjukdomarna? Hur påverkar brosmsmedicinerna? Även här behövs en granskning av hur behoven varierar mellan stadsdelarna. Andra viktiga frågor är vilken teknisk utveckling man ser framför sig. Hur ska stödet till anhöriga utformas? Hur ser prognoserna ut för tilldelning av pengar till stadsdelarna?"

§ 15 Rådslag om äldreomsorgen resultat 2012 och inriktning 2013

Dnr 0110-138/2012

Rådslag om äldreomsorgen arrangerades vid sju tillfällen under 2012.

Sammantaget har cirka 150 ifyllda blanketter med synpunkter inkommit. Fyra rådslag har genomförts på servicehus eller vård- och omsorgsboenden:

Fruängsgården, Serafen, Rågsved och Södermalm. I Spånga Tensta användes medborgarkontoret. Äldreförvaltningens stora konferens Leva hela livet levande var såväl en kunskapskonferens som ett rådslag då den nya generationens äldre var i fokus. Ett rådslag arrangerades specifikt för privata utförare.

Rådslagen under 2012 gav flera erfarenheter varav kan nämnas följande:

- *De som har kommit till rådslagen har generellt upplevts som nöjda.*
- *Rådslagen har inneburit goda möjligheter att informera om Stockholms stads äldreomsorg.*

Vid planering av rådslag under 2013 bör följande aspekter beaktas:

- *Nyttja tillfällen då äldre redan är i kontakt med stadens äldreomsorg, exempelvis via träffpunkter, dagverksamheter och anhörigkonsulenter verksamhet.*
- *Utöka samarbetet med pensionärsorganisationerna för att använda tillfällen då äldre redan möts.*
- *Vid något eller några tillfällen tydligare vända sig till äldreomsorgens medarbetare.*
- *Vid några tillfällen genomföra annonserade rådslag i likhet med flertalet under 2012.*

KPR tog del av ärendet och lägger det till handlingarna.

§ 16 Redovisning av överenskommelse mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn

Dnr 60903-13/2013

Sommaren 2012 fattade kommunfullmäktige beslut om överenskommelsen mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn, som ger principiella grunder för samverkan. Överenskommelsen signerades vid en ceremoni i Stadshuset i september 2012. Det är nu 70 ideella föreningar som har ingått överenskommelsen. En partgemensam arbetsgrupp har bildats för att ta fram konkreta åtgärder och följa upp överenskommelsen.

KPR tog del av ärendet och lägger det till handlingarna.

§ 17 Anmälan av redovisning av projektet "Brandsäkerhet hos äldre i Stockholms stad.

Dnr 605-17/2013

Äldrenämnden gav i februari 2011 äldreförvaltningen i uppdrag att ta fram tydliga rekommendationer till ökad brandprevention och utveckla vissa insatser i samverkan med Storstockholms Brandförsvär (SSBF). En delredovisning (dnr 0704-98/2012) av projektet har i mars 2012 anmälts till äldrenämnden. Projektet har av Hjälpmedelsinstitutet, Teknik för äldre, beviljats 200 000 kr i utvecklingsstöd.

Syftet med projektet är att medvetandegöra strategiska grupper och personer inom äldreomsorgen samt närstående om äldres utsatthet vid bostadsbränder. Projektets mål är att antalet bostadsbränder och dödsbränder hos äldre ska minska och att medvetenheten om brandrisk hos äldre och tekniska lösningar ska öka hos personalen inom äldreomsorgen. Projektet har identifierat strategiskt viktiga personer och grupper för att ge dem information och/eller utbildning om hur brandsäkerheten kan öka hos äldre.

Samarbetet med SSBF kommer att fortgå under 2013. Visionen är att arbetet med att öka brandsäkerheten för äldre ska medföra att antalet bränder minskar och att medarbetare inom äldreomsorgen får ökad medvetenhet om riskerna kring bränder hos äldre.

Arbetsmetoden som har tillämpats i projektet är också applicerbar på andra sårbara grupper, exempelvis personer med funktionsnedsättning och personer med missbruksproblem.

KPR tog del av ärendet. KPR föreslår att man kan utveckla vidare brandprevention genom olika mindre insatser, t.ex. när Trygghetsjourens personal åker hem till äldre i samband med larminstallationer eller reparationer kan man kolla om brandvärnare fungerar och man kan rekommendera inköp av bärbara sprinklers för de äldre som röker hemma. I övrigt lägger rådet ärendet det till handlingarna.

§ 18 Anmälan av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS, kvartal 4 år 2012
Dnr 507-69/2013

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna rapporterat till Socialstyrelsen, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 4 2012. För kvartal 4 år 2012 har samtliga stadsdelsnämnder rapporterat sammanlagt 127 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 31 av dessa beslut verkställts och 14 ärenden har avslutats bland annat på grund av att den enskilde har återtagit sin ansökan, varför det vid periodens slut den 31 december 2012 fanns 82 ej verkställda beslut att rapportera. 79 beslut avser särskilt boende och i samtliga fall har den enskilde valt att vänta på ett önskat boende, alternativt tackat nej till erbjudet boende. De övriga två besluten avser dagverksamhet. I dessa fall har plats erbjudits men de enskilda har av olika skäl valt att tacka nej.

KPR tog del av ärendet och lämnar följande yttrande:

"KPR undrar vilka de mest eftersökta boendena är som gör att många tackar nej till andra erbjudanden? En redovisning behövs liksom för de boenden som många avstår ifrån. Har de för låg kvalitet, finns det ett moderniseringsbehov?"

9. Anmälan av protokoll från socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens råd för funktionshinderfrågor nr 1/2013-01-31

KPR lägger anmälan till handlingarna.

10. Anmälan av skrivelse från lokala pensionärsrådet vid Södermalms stadsdelnämnd "Angående missförhållanden på Mariahemmet sommaren 2012" daterad 2013-01-28 (dnr 604-122/2013)

KPR föreslår att äldreförvaltningens inspektionsenhet besöker verksamheten och i övrigt lägger anmälan till handlingarna.

Eva Frunk Lind återkommer med mer information till nästa sammanträde.

11. Förvaltningschefens information

Eva Frunk Lind informerar att den planerade presentation av rapporten avseende individuppföljningar som genomförs på stadens uppdrag kommer att äga rum på KPR:s nästa sammanträde den 12 mars 2013. Två representanter från konsultföretaget Process, mod och transparens, PMT AB, kommer att informera om rapportens resultat och föra diskussionen.

12. Genomgång av KPR:s balanslista över rådets frågor till förvaltningen
Balanslistan genomgås och läggs till handlingarna.

13. Övriga frågor

Rådet tar upp bl.a. frågor rörande möjligheter för införande av kommunala tilläggsbeställningar, utvidgning av sexdagarsregeln och mer generösa villkor vid inflyttning till vård- och omsorgsboenden, uppföljning av Äldrecentrums arbete, uppföljning av ickevalsalternativet i stadens äldreomsorg. Rådet tog upp sitt tidigare önskemål att få en sammanställning över hur mycket pengar fick stadsdelsnämnderna i budget för äldreomsorgen och hur har de redovisat användning av dessa resurser för år 2012.

Eva Frunk Lind besvarar en del frågor och informerar om att revisionskontoret kommer att göra en årlig granskning av äldreomsorgen i stadens verksamheter. När revisionsrapporten kommer till äldreförvaltningen för yttrande bereder äldreförvaltningen ett svarsärende till nämnden och då får KPR lämna eget yttrande över revisionsrapporten.

Till nästa sammanträde den 12 mars 2013 kommer kommunikatören Carl Smitterberg för att presentera Jämför service.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark

Nämndsekreterare/tillika sekreterare för kommunstyrelsens pensionärsråd